

**Augustini Barbosae ... Collectanea doctorum tam
veterum, quam recentiorum, in ius pontificium universum**

In Qvo Qvintvs Decretalivm Libri continetvr

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1669

De Iudæis, & Sarracenis & eorum seruis. Tit. VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95280](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-95280)

candis pueris, & docendis in Grammatica, canticis &c. agit Concil. Trident. *sciss. 2.3. de reform. c. 1.8.* de quo multa Zerol. in praxi Episc. patr. 1. verbo Seminarium, Gonzal. ad reg. 8. Cancell. glos. 5. §. 7. n. 68. cim. seq. Aloys. Ricc. in praxi fori Ecclesiast. decisi. 489. in 1. edit. & resolut. 380. in 2. edit.

4. *Quae sufficere valeat.* Nam docentis necessitas relevati debet, ut per Surd. de alimento sit. i. quaf. 5. 5. 3.

S V M M A R I V M.

1. *Prelati & Capitula ad studia Theologie scholares dociles transmittere tenentur, qui in absentia redditus præbendarum suarum, & beneficiorum per quinquennium integrilater percipiatur, & si proprii redditus ad sustentationem studiorum non sufficiunt, debet Prelatus cum Capitulo eis prouidere; Magistri vero donec docuerint integre percipiunt fructus beneficiorum suorum.*

2. *Literati in Ecclesia Dei dicuntur radix Solis, Stella.*

3. *Ecclesia literatis regitur, & sustinetur, totiusque mundus illuminatur.*

4. *Docentes sacram Scripturam in scholis publicis, & discipuli, qui in illis student priuilegiis omnibus de perceptione fructuum, præbendarum, & beneficiorum suorum in absentia plane gaudent.*

5. *Docentes, priuilegio percipiendi fructus gaudent quādiu docuerint.*

6. *Distributiones quotidianas non percipit absens causa studi.*

C A P. Super specula. V. & fin.

Honor. III.

1. *Prelati, & Capitula mittere debent ad studium Theologie aliquos dociles, qui deinde possint in Ecclesia docere, quibus subministrant necessaria, & studentes per quinquennium percipere debent fructus integros præbendarum, & beneficiorum; similiter Doctores Theologi dum docent, non obstante consuetudine, vel statuto contrario, Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Bellam. Ioann. Andri. Anania. Anch. Hostiens. Butt. Panorm. Mar. Socin. Felin. Viuian. in rationali lib. 5. iuris Pontificij pag. 53. Alagona in compend. iuris Canonici pag. 6; 6. remissione Calal. in annot. & Xim. in concord. p. 1. & 2.*

2. *In Dei Ecclesia velut splendor.* Literati in Ecclesia dicuntur radix Solis, & stella, Mandos. in reg. 16. 3. Cancell. quaf. 15. num. 3. Bald. in aub. habita num. 12. C. ne filii pro patre, quibus regitur & sustinetur, Abb. in cap. de multa num. 5. & 7. sup. de præbend. Felin. in c. si quando n. 7. vbi Nauar. except. 16. num. 5. sup. de rescript. Peret. ad Extraueg. am. b. 1. virbo ex quibus Ecclesia n. 21. de rebus Ecclesia non alienan. Hieronym. Giach. in cons. syndicatus. num. 6. 7. & 8. latè Carol. de Graffis in tract. de effectib. cleric. in prælud. n. 6. 3. cum seqq. totiusque mundus illuminatur. Flamin. de resignat. benefic. lib. 4. cap. 11. num. 27. Carol. de Graffis d. prælud. num. 88.

4. *Docentes vero, &c.* Notatur ad hoc quod docentes sacram Scripturam in scholis publicis, & discipuli, qui in illis student, priuilegiis omnibus de perceptione fructuum, præbendarum, & beneficiorum suorum in absentia plenè gaudent, & fruuntur, ita Concil. Trident. *sciss. 5. de reform. cap. 1. Rebuff. in praxi tit. de dispensat. de non resid. num. 25.* & in tract.

de priuilegiis schol. prælud. 29. & 31. Hora. Lut. 14. tract. prælud. 99. & 100. Fulc. de visitat. lib. 2. cap. 9. num. 10. Pett. Lefnaud. in tract. de priuileg. Uedorum. part. 2. §. 22. Iacob. Benn. in tract. de priuileg. Larif. pa. prælud. 15. num. 1. Fr. Emman. in summa tom. 1. c. 33. n. 2. & tom. 2. cap. 36. num. 2. & in addit. ad Bullam Crucis cap. 7. ad 4. concil. num. 106. Vgolini de officio, & potest. Episcop. cap. 19. in princ. num. 6. & cap. 43. 44. Azor. in his. moral. pars. 2. lib. 7. cap. 4. quaf. 3. & cap. 4. quaf. 1. & 8. Gonzal. ad regal. 8. Cancell. §. 7. præm. num. 180. Aloys. Ricc. in collect. decisi. collect. 44. 46. Mone. de distribut. quoridian. part. 2. quaf. 30. a princ. quos refo. ego ipse de officio, & potest. Episcop. part. 3. alleg. 56. min. 18. vbi num. 7. cum Nicol. Gacia de beufic. part. 3. cap. 2. num. 59. & 60. adiutoria. prædictam resolutionem esse in intelligendam de inqui docent conduci, seu salariati, aut ratione stipendi, seu cathedrae, quam habent, non vero de is, quia sponte, aut voluntarii legunt sine stipendio & cibaria, nisi legant cum licentia universitatis, seu claustr. seu Collegij Doctorum.

Per annos quinque.] Refertur ad studentes nam de centes quoad priuilegium percipiendi fructus non habent villam temporis determinationem, sed eodem quod diu docuerint, ut per Abb. hic num. 4. & Moneta d. quaf. 10. num. 16.

Cetera quæ ad materiali huius texti. pertinens, inuenies ad cap. relationem sup. de clericis non resid.

In glo. Integre. Notatur ad hoc quod distributiones quotidianas non percipit absens causa studij, circa quod nihil innotescit Concil. Trident. referit. in Guierr. canon. 1. 2. cap. n. 15. num. 12. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo distributiones quotidiane. §. 3. Gonzal. d. §. 7. præm. 1. num. 27. Nicol. Garc. d. cap. 1. num. 12. Sandou. de officio Ecclesiast. part. 3. cap. 17. Quart. a summa Bullarij. verbo residencia. vers. quod autem. Monea cap. 10. num. 23. Stephan. Gratian. discept. fol. 6. 166. num. 17. Vgolini. d. c. 19. §. 2. num. 6. Aloys. Ricc. fori Ecclesiast. decisi. 495. in 1. edit. & resol. 386. num. 2. in 2. edit. Armentar. in addit. ad recip. legum Narar. lib. 2. tit. 2. 3. l. 2. §. 2. de resident. num. 67.

De Iudeis, & Saracenis & eorum seruis.

TIT. IV.

VPER hanc rubr. scripterent Anch. Zabar. Bell. Ioan. Andri. Anan. Butt. Pan. Felin. Marian. Socin. Peir. de Rauennæ in compendio iuris Canonici. Guillel. Durind. in speculo iuris lib. 4. sub hoc titulo. & in breviario auctio iuris Canonici. fol. 15. 8. ver. 3. Martin. Mel. nard. in epistole Decretalium. fol. 17. Stephan. Ranchin. in continuat. titulorum Decretal. Dan. Venator. analyt. methodica iuris Pontificij. pag. 6. 2. Goffi. & Holl. in sum. huius tit. Alex. Casian. & Anaf. Germon. in paratibus ad quinque libros Decretal. Barthol. Carthag. in exp. titulorum iuris Canonici. Zyppe. in analyt. summa iuris Ecclesiast. enarrat pag. 385. nouissime tom. Honor. lib. 5. sum. in Decretal. omnes sibi hoc tit.

De Iudeis tractatum edidit Marquard. de Sajani. & tractatunt Zaz. in opusculis de Iudeis. Follet. ad vers. 1. Regn. tit. de Iudeis. Aloys. Ricc. in collect. decisi. part. 4. 4. Ioann. Francisc. Leo in thesau. fori Ecclesiast. part. 4. cap. 4. Onanum lausissime Anton. Riccius.

in tract. de iure personarum extra gremium Ecclesie existentium l. 2. per totum, Farin. fragm. crimin. part. 2. lit. I. num. 603. cum seqq. Vincent. Filluc. tom. 2. tract. 22. c. 5. De factore & ludibrio Iudeorum, & Sarracenorum vide Iacob. Gretserum de sancta Cruce tom. 1. l. 1. c. 9. 8. pag. 343. Et Iudei quando ceperint sic nominari, docent Hieronym. Roman. drep. Hebrealib. 1. c. 3. Pined. in monarchia lib. 4. c. 6. §. 4. Et de obstinata eorum perfidia, & de iis, qui à Christianitate ad Iudeum in nefarii & impi transiunt, vel redeunt, latè Domini. Garcia in tract. contra Iudeos adhuc expectantes aduentum Messie & Azor. instit. moral. part. 1. lib. 8. c. 22. & princip.

Sarraceni vnde dicuntur docent Cou. variar. lib. 4. c. 9. Nauar. in cap. ita quorundam, notab. 4. num. 3. inf. hoc it. Pined. in monarchia lib. 2. c. 5. §. 1. Ferdinand. de Herrera ad Garcillassum eclog. 2. p. 588. verbo Sarracino. Pineda in vita D. Ioannis Baptiste par. 3. c. 6. §. 3. Guevar. tom. 2. epistolarii fol. mibi 302. verbo Azor. instit. moral. par. 1. lib. 8. c. 23. quest. 1.

S V M M A R I V M.

- Christianum Iudei seruum cuiusque permittitur redire duodecim solidis, & n. 2.
- Iudei seruos Christianos habere non possunt.
- Principes seculares non possunt permittere in suo regno, quod Iudei habeant mancipia Christiana.
- Episcopi non possunt dispensare: ut Iudei habeant mancipia Christiana.
- Seruus si afferatur emptus ab infidelis causa mercimonio, tunc si infra sex menses fuerit expeditus, & emptorem non inuenierit, duodecim solidis personatis liber efficitur.

C A P. Præsenti. I. Ex Con. Mater.

Christianus nullus Iudeo seruat, quia nefas est blasphemum, detinere redemptum à Christo, ideo quilibet Christianus potest duodecim solidis captiuum Christianum à Iudeo redimere siue ad ingenitatem, siue ad seruum; idem dici debet si seruus Iudei desiderat fieri Christianus, & ei non permittitur. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Bellam. Ioan. Andr. Anania. Hostiens. Anch. Burr. Panormit. Felin. Mar. Socin. Vinian. in rationali lib. 5. iuris Pontif. pag. 56. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 637. remissiù Ximen. in concord. pag. 1. & 2. defunxit ex Concil. Matifonsensi, l. 1. c. 16. tertur a Buchard. lib. 4. Decretorum c. 88. & Ivo. part. 1. c. 282. & Anton. August. collect. 4. Decretal. lib. 5. tit. 5. cap. 2.

2 Collige ex text. cuiilibet permitti Christianum Iudei seruum redimere duodecim solidis, vt per Tiraq. de iure primog. q. 17. opin. 2. num. 9. Anton Ricciul. in tract. de iure personarum extra gremium Ecclesie existent. l. 3. c. 28. num. 7. vbi num. 9. re. soluit pretium duodecim solidorum præfixum, & stabilitum esse vt pretium rationabile.

3 *¶* nullum Christianum, &c.] Notatur ad hoc quod Iudei seruos Christianos habere non possunt vt per glo. Abb. Deci. & alios per text. ibi in cap. consult. il. 3. sup. de appellat. Foler. in constitut. Regnit. de Iudeis num. 8. Sutd. de alment. tit. 1. quest. 18. num. 9. late Anton. Ricciul. d. cap. 28. à princip. vbi num. 3. per cap. si quilibet. 54. diff. extendit vt procedat que seruus fuerit olim Christianus, siue fuerit de recenti, aut nunc baptizatus. Nec etiam ad hoc habilitari possunt, aut tueri per principem secularem

Collect. Barbo. Tom. III. I.

idem Ricciul. d. c. 28. num. 12. quia Princeps secularis non potest permittere in suo Regno, quod Iudei habeant mancipia Christiana, Sigilum. Scacc. de appellationibus quæst. 16. limit. 1. num. 129. Nec etiam possunt habilitari per dispensationem Episcopi, quia ille non potest dispensare contra ius nisi expresse, vel tacite permittratur, vt per Card. in cap. ad hec in hoc. vbi Abb. num. 3. Socin. num. 5. vers. extra glossam. Felin. sub num. 3. vers. virum autem Episcopum, & Anania. n. 6. vers. sed nunguad. Nam Christiani libertatem nanciscuntur si Iudeorum hant mancipia etiam iusto bello capta, secundum Cou. in reg. peccatum par. 2. §. 11. num. 5. Salo. in tract. de dominio quæst. 3. artic. 1. post. 3. consil. Sayr. in clavi Regia lib. 9. c. 6. num. 12. qui indifferenter loquuntur siue Iudei sint Christiani Principibus subiecti, siue non. Quamvis contrarium, immo Christianos fieri captiuos Iudeorum & fideliū si captiuntur bello iusto, & capientes non sint subditi imperio Christianorum, non sine probabilitate tenent. Siluest. verbo furtum quæst. 6. Sot. de iustit. lib. 4. quæst. 1. art. 2. post. 3. concl. Molin. de iustit. tract. 2. dispu. 5. & dispu. 37. vers. ab hac conclusione, Leffl. eod. tract. lib. 2. c. 5. dub. 4. num. 12.

In glo. Datis. ibi, de mancipio empto causa mercimonij, &c. Notatur ad hoc quod si seruus alteratur emptus ab infidelis causa mercimonij, tunc si intra tres menses fuerit expofitus venalis, & emptorem non inuenierit, duodecim solidis pro quolibet bono seruo perfolutis, si ille ad Ecclesiam confugiens suam voluntatem patescerit, liber efficitur, vt per Anton. Ricciul. d. c. 28. num. 7.

In glo. Servitium. ibi. locus erit gratificationi. Notatur ad hæc quod si plures simul eodemque tempore conuenient in ad huiusmodi redemptionem, locus erit gratificationi, vt per Tiraq. d. c. 2. num. 9.

S V M M A R I V M.

- Iudeus Christianum in seruum habere non potest, in adscriptum vero potest.
- Iudeus potest habere ad scriptum Christianum in consequiam turis, quod possidet.
- Originarii, siue ad scriptum liberi sunt.
- Iudeus si habeat causam cum Christiano, indicanda est secundum equitatem, sed distingue ut ibi.

C A P. Multorum. II. Greg.

Iudeus non potest habere mancipium Christianum, tamen potest habere colonos agrorum Christianos, qui diutus ibi manserant, qui petagant omnia iura, quæ de colonis, vel originariis statuantur; sed si Iudeus alio illos transferat, vel in alio obsecquo detinet, amittit ius coloniæ, & ius dominij. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Bellam. Ioan. Andr. Anania. Holt. Anch. Burr. Panorm. Felin. Mar. Socin. Vinian. in rationali lib. 5. iuris Pontif. pag. 56. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 637. remissiù Ximen. in concord. part. 1. & 2. defunxit ex registr. B. Gregorij lib. 3. indit. 13. epifol. 12. referatur ab Anton. August. collect. 1. Decretal. lib. 5. tit. 5. cap. 4.

Collige ex tex. Iudeum posse habere adscriptum Christianum in consequiam turis, quod possidet, vt per Bero. in c. 1. sub. n. 19. c. vers. nec etiam product. sup. de conf. Siluest. in summ. verbo Iudeus q. 2. diff. 2. Angel. eod. verbo num. 2. Perez. l. 6. in princ. tit. 1. lib. 8. Ordinam. pag. 60. Marquard. in tractat. de Iudeis part. 2. cap. 5. num. 20. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 8. cap. 22. quæst. 8. E 3 Sanch.

OSA
Can
P.

54 Collectanea Doct. in lib. V. Decretal.

Sanch. in precepta Decalogi tom. 1. lib. 1. c. 31. num. 21. Anton. Ricciul. in tract. de iure personarum extra gremium. Ecclesia exist. lib. 1. c. 28. num. 21. quamvis enim Iudeus non possit principaliter possidere Christianum mancipium, potest tamen in consequentiam fundi, cui est adscriptum. Tiraq. in tract. res inter alios alta, in princip. vers. sic & semper. Rebuff. in privileg. scholiarum, priuili. 106. vers. 28. Quicquid non posse Iudeum emere fundum, cui sunt adscripti serui Christiani, teneant. Ioan. de Platea in l. quemadmodum n. 9. vers. sed quid si vendidis. C. de agric. & cens. Surd. de alimento. titul. 8. priuili. 89. num. 2. est tamen verum quod non possunt istis adscripti iusti imponere aliquid onus ultra illa, quae peragere debent coloni originarii, ut aduertit Anton. Ricciul. d. cap. 28. n. 23.

3. In glof. sint. tiberi. ibi, nota originarios, sive adscripti liberos esse. Vide Percz loco proximè citato. Valaf. de iure emphyt. 9. 37. num. 3. & 4. Sanch. de matrimon. lib. 7. disp. 19. num. 1.

4. In glof. iuris senioritate. Notatur ad hoc quod si causa ventilatur inter Iudeum, & Christianum, sunt iudicandi secundum rigorem, ut per Socin. hic in fine, Iaf. in l. & si post tres. notab. 1. ff. si quis cant. & in l. si insulam, etiam notab. 2. ff. de verbis obligat. Corset. in cap. interposita § sane post princi. sup. de appellat. Socin. conf. 62. n. 17. lib. 1. Lancel. de attent. par. 20. 12. limit. 11. num. 8. Deician. in tract. crimin. lib. 3. cap. 13. num. 15. Contrariam tamen opinionem, quod ubique viget aequitas, illa sit seruanda tam inter Iudeos, quam etiam inter Christianos, tenent Felin. hic num. 5. Roland. confil. 35. num. 53. lib. 2. Foller. in constit. Regi. sit. de Iudeis n. 15. cum seqg. Tiraquel. de iure primog. quest. 66. num. 7. Natt. conf. 620. num. 17. Roland. conf. 35. num. 18. cum seqg. & ex num. 51. lib. 2. Menoch remed 8 recuper. num. 288. Farin. frug. crimin. par. 2. lit. 1. num. 603. & hanc quamvis sub dubio probate videtur Aym. confil. 73. sub num. 25. Sunt qui dissident Doctorum opiniones nituntur sacerdoti distinctionis complanari, nem per ut si loquuntur de aequitate non scripta procedat prior opinio huius glof. si vero loquuntur de aequitate scripta tunc potior sit opinio secunda, ita concordat nituntur Ripain l. si insulam. 10. ff. de verbis sig. ific. quem refert. & sequitur Marquard. de Iudeis par. 2. c. 5. sub num. 7. Landerch. conf. 97. num. 4. Farin. d. tit. 2. n. 615. & non dissentit. Rota in Romana alime. terum 11. Ienu. 1621. coram R. P. D. Manzanedo.

S V M M A R I V M.

1. Iudeis non permittuntur in dominis Principum Christianorum notas Synagogas exquirre, sed tantum antiquas retinere, ut num. 2.
3. Architecti, & fabri Christiani non licet laborare in adiunctis, sive restaurandis Iudeorum Synagogis.
4. Vendere non licet materiam, ut illa Iudei utantur ad cultum Iudaicum.

C A P. Iudæi. j III.

1. Iudei permittuntur habere antiquas Synagogas, sed non crigere nouas. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innocent. Collect. Zabarell. Bellam. Ioann. Andri. Ananias. Host. Anch. Burt. Panorm. Felin. Mat. Socin. Viuian. in rationali lib. 5. iuris Pontif. pag. 75. Alagona, in compendio Can. pag. 637. remissiu. Ximen in concord. p. 1. & 2. desumitur ex registro B. Gregorij lib. 7. epist. 5. indic. 2. referunt ab Anton. August. collect. 1. Decretal. lib. 5. tit. 5. cap. 4.

2. Hanc eandem concl. ex hoc text. desumunt Azor.

infirmit. moral. par. 1. lib. 8. c. 12. quæst. 10. Ioan. Franc. Llo. in thesauro fori Ecclesiast. par. 4. c. 4. n. 50. vbi etiam aduerit posse Iudeos collapsas, & ruinam minantes Synagogas restaurare, non autem pretiosiores, aut ampliores eas exaltare, nec antiquas funditus dirutas in locis ubi fuerunt antiquæ adificare.

Aduertendum est minimè licere architectis, & fabris Christianis laborare in adiunctis, sive restaurandis Synagogis Iudeorum, ut resolut Anton. Ricciul. de iure personarum extra gremium Ecclesiæ existentem lib. 2. cap. 30. num. 7. quicquid huicmodi fabros non esse condemnandos si causa officij, quod proficitur, id facient teneat Fructuosus. Biske en el tratado de las comedias cap. 16. concl. 3. fol. 83. si enim non licet vendere res ad hoc, ut illis Iudei utantur ad cultum Iudaicum. D. Thom. 2. 2. quæst. 169. art. 2. ad 4. Sylvest. sum. verbo infidelis as quæst. 4. ad fin. Valent. 2. 2. disp. 1. quæst. 10. puncto 5. Molin. de iustit. tractat. 2. 2. disp. 340. colm. pen. vers. quando aliquid Sanch. in precepta Decalogi lib. 1. c. 7. num. 5. certè tanto minus licet immediate labore in Synagoga, quia viget eadem, & maior ratio, Auth. multo magis C. de sacro. Ecclesiæ.

S V M M A R I V M.

1. Iudeis non licet in die Veneris sancto tenere ostia, vel fenestras aperias, & num. 2.
3. Iudeorum ritus quando tendunt in opprobrium Christianæ fidei non sunt ferendi Iudei in talibus ritibus.

C A P. Quia super. IV.

Iudei in tota die Parasceues, id est, Veneri santi habere debent clausa ostia, & fenestras. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Bellam. Ioan. Andri. Ananias. Host. Anch. Burt. Panorm. Felin. Mar. Socin. Viuian. in ratione lib. 5. iuris Pontif. pag. 75. Alagona in compendio iuris Can. pag. 637. remissiu. Ximen. in concord. p. 1. referunt ab Anton. August. collect. 1. Decretal. lib. 5. tit. 5. c. 7.

Hanc eandem concl. ex hoc text. desumunt Repen. Inquisit. verbo Iudeus vltim. Quando enim ritus Iudeorum tendunt in opprobrium Christianæ fidei non sunt ferendi Iudei in talibus ritibus, ut per Bald. angl. 316. vers. 8. lib. 1. Brun. in tractat. stanibus masculo art. 6. num. 60. vers. item Iudei Marant. de ordine indicacione p. 3. vers. indicij tela num. 60. Anton. Ricciul. in tract. de iure personarum extra gremium Ecclesiæ existentem lib. 2. 4. 8. cum seqg.

S V M M A R I V M.

1. Excommunicandi sunt Christiani, qui in domo scribunt Iudeis, vel Saracenis, sive Paganis. & principi fidelium excommunicari debent, qui Iudeis baptizati suis bonis spoliare presumunt.
2. Habitare simul cum Iudeis, sive Saracenis prohibetur.
3. Iudei filius veniendo ad Catholicam fidem patris patrem exit.
4. Iudei filius veniens ad fidem Catholicam non potest prætextu ingratitudinis a parente exheredari, immo potest alimenta petere, & dorem.
5. Iudei etiam inter Christianos possunt habere bona similia.
6. Iudei filius baptizatus retinet iura successionis erga parentes, & reliquos.
7. Iudeus retinet iura successionis in bonis parentis ad fidem conuersi.

De Iudæis, & Saracenis, &c. Tit. VI. 55

- 8 *Iudeo in balneum ingredi non licet, nec ad eius nuptias, ludos, & choreas.*
 9 *Excommunicari an quis possit post mortem, remissione.*
 11 *Iudeus an inter Christianos possit esse notarius, Docttor, Adlocutus, vel arbiter.*
 32 *Iudei a Christianis heredes institui non possunt.*

C A P. Iudæi. §. V.

Christiani, qui præsumperunt habitare cum Iudæis, sunt excommunicandi, Iudei & Saraceni in domo sua mancipia Christiana habere non possunt. Item qui conuertuntur ad fidem, non sunt spoliandi suis bonis, & principes vel potestates locutio faciant ei restituи omnia bona integra sub pena excommunicationis. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Bellam. Ioan. And. Anania, Hohenst. Anch. Butt. Panorm. Felin. Mar. Socin. Vivian. in ration. lib. 5. iuris Pontif. pag. 57. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 638. remissiu Ximen. in concord. p. 1. & 2. desumitur ex Concil. Lateran. cap. 26. refertur ab Anton. August. collect. 1. Decretal. lib. 5. sit. 5. cap. 5.

Collige ex text. in prima eius parte prohibitum esse Christianis simul cum Iudeis, vel Saracenis habitare, vt per Aloys. de Leo in l. 1. num. 15. vers. neque habitationem C. hoc. in precepta Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 31. num. 5. Anton. Ricciul. de iure personarum extra premium Ecclesia existentium lib. 2. cap. 41. num. 2. & 3. vbi num. 4. aduertit iure nostro solum esse prohibitum habitationem simulaneam in eadem domo, sed etiam in eodem loco, nam ex constit. Pauli IV. que est 3. in ordine Bullatij incip. Cum nimis absurdum, & ex alia Pij V. incip. Romanus Pontifex, omnes debent habitare in uno, & in eodem loco, & si ille capax non fuerit, in duabus, vel tribus, vel quo satis sint contigui, ad quos vniuersitatem ingressus pateat, & quibus vnu detur exitus, & n. 5. cum Sanch. d. cap. 31. num. 6. vers. quare hinc colliguntur, declarat non procedere conclusionem ex text. defumptam in Iudeis, & infidelibus, qui a Christianis detinentur tanquam serui, cum seruus conditio excludat præsumptionem subuersiōnis.

3. *Qui cum eis præsumperint habitare, &c.*] Ergo filius Iudei veniendo ad Catholicam fidem patris protestat, exit, nam per conuersiōnem ad fidem rumpuntur vineula patriæ potestatis, & efficitur sui iuris, ita Marquard. de Iudeis part. 3. c. 4. num. 8. Afcan. in tract. de pueris potest. effectu 77. num. 6. & seqq. & n. 5. 4. Vrfl. ad offit. decif. 151. num. 9. Surl. de alim. tit. 1. quest. 18. num. 4. Anton. Ricciul. d. lib. 2. cap. 29. num. 5. Et non potest prætextu ingratitudinis a patente exheredari Surd. cod. tract. iit. 7. quest. 1. num. 44. Anton. Ricciull. d. c. 29. num. 12. & 16. quod potest petere alimenta & filia potest petere dotem.

5. *A possibilibus suis, &c.*] Ergo Iudei etiam inter Christianos possunt habere bona stabilia, vt per Innoc. in cap. quod super num. 4. de voto, Roman. consil. 489. incip. hec domina. Anton. Ricciull. d. lib. 2. cap. 50. num. 1. vbi num. 2. extendit etiam ad bona Ecclesiastica in emphyteusim, & n. 4. limitat in statu Ecclesiastico, in quo Iudei nequeunt bona immobilia possidere ex speciali constitut. Pauli IV. in ord. 3. §. 2. in fine.

6. *Ut portionem hereditatis sua, &c.*] Notatur ad hoc quod filius Iudei baptizatus succedit patri, vt per Tiraquel. de iure primog. quest. 66. num. 41. Nauarr. consil. 5. sub iii. de testamen. in antiqu. retinet enim iura successiōnis erga parentes, & reliquos, non fecus ac prius, quia dignitas adepta per baptismum non debet reddere illum deterioris conditionis, Marquard. de Iudeis part. 3. cap. 2. num. 12. Anton. Ricciull. d. lib. 2. c. 29. num. 9. & 10. vbi num. 11. quod retinet iura suauitatis. Ita etiam cum iura sanguinis velut naturalia sint indelebilis. Iuris sanguinis ff. de regulis iuris. Iuris agnationis ff. de pactis. Iudeus retinet iura successiōnis in bonis parentis ad fidem conuersti, §. 1. Inst. de legit. part. titula, Ant. Ricciull. d. lib. 2. c. 47. quicquid dicat Bertrand. consil. 226. lib. 4. part. 1.

In gloss. *Possessionibus.* Notatur ad hoc quod Iudeus effectus Christianus adhuc tenetur restituere mala ablaata, & omne illud quod ciuiliter ex furto, seu alio delicto nascitur, vt per Farin. in praxi crimin. quest. 97. num. 156. & alios citatos per illust. D. meum Rodericum a Cunha in comment. ad cap. 1. d. lib. 2. c. 47. quicquid dicat Bertrand. consil. 226. lib. 4. part. 1.

In gloss. *Possessionibus.* Notatur ad hoc quod Iudeus effectus Christianus adhuc tenetur restituere mala ablaata, & omne illud quod ciuiliter ex furto, seu alio delicto nascitur, vt per Farin. in praxi crimin. quest. 97. num. 156. & alios citatos per illust. D. meum Rodericum a Cunha in comment. ad cap. 1. d. lib. 2. c. 47. quicquid dicat Bertrand. consil. 226. lib. 4. part. 1.

In gloss. *Permittantur, ibi, quia repellit Iudeos a communione Christianorum.* Et ideo non licet simul cum cum Iudeo in balneum ingredi, c. nullus 28. q. 1. Phil. lach. de officio Sacer. tom. 1. part. 2. lib. 3. c. 12. in fine. Sanch. d. cap. 3. num. 11. Anton. Ricciull. d. lib. 2. cap. 41. num. 23. nec eos inuitare ad conuicium, vel eorum conuicium accedere, cap. omnes 28. q. 1. idem Anton. Ricciull. d. c. 5. n. 3. Sanch. d. c. 3. i. m. 12. vbi num. 17. quod nobis interdictum est cum Iudeis accedere ad eorum nuptias, ludos, vel choreas.

In ead. gloss. ibi, *excommunicandus est post mortem.* An autem post mortem quis possit excommunicari, vide Nauar. in manu. c. 27. num. 271. Cast. lib. 2. de iusta hereticorum puniti. c. 19. & 20. Couar. in cap. alma mater p. 1. §. 11. num. 8. Azor. iustit. moral. p. 2. lib. 5. c. 26. q. 2.

In ead. gloss. ibi, *repellit enim eos a legitimis aliibz.* Vide posita ad cap. pen. inf. hoc tit.

In ead. gloss. ibi, & ab officiis publicis. De Iudeo an inter Christianos possit esse notarius, vide Anton. Ricciull. d. lib. 2. cap. 27. & an possit esse Procurator, cap. 26. & an possit adipisci gradum Doctoratus. cap. 25. & an inter Christianos possit exercere officium Aduocati. c. 24. & an possit esse arbiter inter Christianos, cap. 23. & an possit esse defensor ciuitatis, vel consequi alium patria honorem, c. 22. n. 9.

In ead. gloss. ibi, *ne ex testamento Christiani aliquid capiant.* Ergo per directum prohibentur Iudei ne a Christianis heredes instituantur, ad quod singularem dicit hanc glossam Roman. singul. 735. incip. Christianus, quem refert Menoch. de arbit. casu 449. n. 18.

S V M M A R I V M.

1. *Christiani Saracenis arma, & lignamina deferentes galearum dum ad impugnandos Christianos ea subministrant, excommunications, aliosque penes subiaceant, & n. 2.*
3. *Saraceni dicuntur omnes, qui impie & nefarie Mahometi scelte, atque perfidie inhaerent.*
4. *Armorum nomina comprehenduntur ea, que tam ad defendendum, quam offendendum, & pugnandum idonea, & opposita sunt.*
5. *Pena opposita contra asportantes arma, non comprehendit eos, qui aeginae ad enses recondendos asportauerint.*
6. *Ferrum in hoc text. intelligitur tam factum, quam infeatum.*
7. *Lignamina galearum sunt. & dicuntur ligna ex quibus fieri solent trivemes, & aliud quodlibet genus nauigij oblongi.*
8. *Prohibito de non ferendis armis ad Saracenos. intelligunt de inimicis nominis Christiani, qui alii, vel habitu habent bellum cum Christians.*
9. *Poenas plures vni delicto imponit Ecclesia propter ipsius delicti immanitatem.*

10. Excom.

56 Collectanea Doct. in lib. V. Decretal.

- 10 Excommunicatus unus potest iterum excommunicari.
 11 Seruus fit capientis, qui ad hostes arma assertauerit.
 12 Participium præteritis temporis eiam in dubio est late sententia.
 13 Seruitus de iure naturali inducta.

C A P. Ita quorundam. VI.

Christiani qui Sarracenis deferunt arma, ferrum, lignamina, & necessaria ad impugnandos Christianos subministrant; similiter, qui in galeis, & piraticis nauibus Sarracenorū curam gubernationis exercent, sive excommunicati sive seru capientium, & rerum suarum per principes Catholicos, & consules ciuitatum priuatione molestantur. Denique præcipit quod in Ecclesiis maritimis crebro præfertur excommunicatione solemnis contra tales. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zabarel. Bellam. Ioann. Andr. Ananiam, Anchur. Hostiens. Butr. Panorm. Folin. Mar. Socin. Nauar. tom. 2. sive operum relectionem fecit. Vivian. in rationali lib. 5. iuris Pontif. pag. 5. 8. Alagona in compend. iuris Canonici pag. 6. 3. 8. remissiu Ximen. in concord. p. 1. & 2. defumitur ex Concil. Lateranen. sub Alex. III. o. 24. refertur ab Anton. August. collect. i. Decretal. lib. 5. tit. 5. c. 6.

2 Probat hic text. quod Christiani Sarracenis arma, ferrum, & lignamina deferentes galereum, dum ad impugnandos Christianos ea subministrant, & qui in galeis & piraticis Sarracenorū nauibus regimē & curam gubernationis exercent, excommunicatione subiacent, & rerum suarum per Principes Catholicos, & consules ciuitatum priuatione molestantur, & ipso iure capientium seru sicut. Iam hodie hæc excommunicatione est de reseruatis Bullæ in Cœna Domini c. 7. & prohibito multis pœni per Christianos Principes facta, prout extat in Ordin. Regia Lusit. lib. 5. tit. 109. vbi patens meus, & apud Castelanos l. 4. tit. 2. p. 4. & l. 2. tit. 5. p. 5. vbi Greg. Lopez. & l. vlt. tit. 1. 2. lib. 1. Ordin. vbi Perez. & l. 10. tit. 2. l. 8. nona recipil. vbi Azeuedo de materia vide Clav. in præf. lib. 5. 8. fin. q. 77. n. 25. Monach. de arbitr. casu 9. 5. a. num. 24. & casu 5. 8. Mozz. de contract. tract. de empt. tū. de rebus que emi vel vendi pœnam num. 47. Azeuedo. d. 1. 10. num. 11. Bobadill. in sua politica lib. 4. c. 5. num. 4. Sive de clavi Regia lib. 9. o. 6. num. 14. Farin. in præf. crimin. p. 3. quest. 108. n. 6. Pradilla summa legum paralium part. 2. casu 100. Horten. Calu. de brasio Regio part. 6. num. 102. vers. ne Christiani. Cabed. Lusit. deci. 4. vñ. 1. & deci. 115 per totam part. 2. Molina de infit. tract. 1. dif. 1. 4. vers. deinde probitum. Paul. Comitol. respons. moral. l. 5. quest. 8. Valer. Reginald. in præf. fori parient. lib. 9. n. 292. cum seqq. Azor. infit. moral. p. 1. lib. 8. c. 2. q. 3. cum multis seqq.

Saracenis.] Omnes comprehendunt, qui impia, & nefaria Mahometi secta, atque perfidae inherēt, sive sunt Turcae, sive Tartari, sive Persæ, sive Arabes, sive Egyprij, Africani, & Mauri, & vt per Franc. Anton. de Sousa in relect. de censuris Bullæ Conœ c. 8. num. 3. Azor. d. cap. 2. quest. 4. vbi etiam reloluit quod licet ex hoc text. in presenti Christiana anima ad Iudeos, Paganos, sive Ethnicos deferentes non sint excommunicatione affecti, quoniam Iudei, vel Pagani nomini Sarracenorū in nimis significantur. At vero in constit. Pontificia, qua dicitur Bulla in Cœna Domini, excommunicatione comprehendunt etiam Christianos, qui ad Iudeos arma deferunt, vel etiam ad Paganos, sive Ethnicos, dummodo sint Christiani nominis inimici, qui actu vel habitu bella cum Christianis gerant.

4 **A**rma.] Comprehenduntur tam ea, quæ ad defendendum, quam ea, quæ ad offendendum & pugnandum.

dum idonea, & apposita sunt, vt scuta, galeæ, loricae, gladij, hasta, sagitta, tela, & alia id genus multa; item fustes & lapides, non ad ædificia, sed ad machimas bellicas comparati, sive pilæ, sive globi lapidei, aut ferrei, qui vi tormentorum bellicorum solent excludi; ita Azor. d. c. 23. q. 10. Non comprehenduntur tamen portantes vaginas ad enses recondendos, ex Decian. §. 7. tractat. crimin. lib. 8. cap. 3. num. 57. quem refert pars meus in remiss. ad Ordinari. Regias Lusitan. lib. 5. tit. 10. præc. num. 2.

Ferrum.] Sive factum, sive infectum, vt in l. num. C. 6. que res exportari non debent, nomine facti ferti inveniuntur quicquid est ex ferro fabricatum, & potest vel esse ad bellicos usus, nomine vero infecti ipsa ferri lamina, seu massa exportare, vel congregata, impolita, ac rudit, vt per Azor. d. c. 23. q. 12.

Et lignamina deferant galereum.] Lignamina galereum sunt & dicuntur ligna, ex quibus fieri solent, aut possunt tritices, & aliud quodlibet genus nauigij oblongi, & aliud, Azor. d. c. 23. q. 12.

Dum ad impugnandos Christianos, &c.] Verba hæc referri debent ad illos, qui frequenter eos solent impugnare, quia prohibitus de non infendendis armis tantum habet locum in Sarracenis, vel hostibus nomine Christiani, qui actu vel habitu habent bellum cum Christianis odio solo nomine Christiani, vide Nauar. in repet. huius texti. notab. 4. Boët. deci. 17. 8. m. 10. C. bed. Lusit. deci. 1. 13. m. 4. part. 2. Vnde non comprehendunt excommunicatione huius text. qui armæ defertur ad Sarracenos, qui bello Christianos contra alios Sarracenos, vel Paganos, aut Hæreticos defendunt, vel adiuvant tenent Azor. d. c. 23. q. 8.

Tales igitur, &c.] Notatur ad hoc quod propter immanitatem delicti, Ecclesia plures pœnas vni delicto imponit, vt per Tiraq. de pœnis tempor. c. 9. n. 15. 8.

Notatur etiam ad hoc quod vni excommunicationis potest iterum excommunicari, & data absolutione vni excommunicationis, adhuc remanet alia excommunicatione, qua tunc incipit habere effectum cum absoluuntur a præf. vni, vt per Gonzal. ad reg. 8. Cancell. glof. n. 8. 1. & 8. 3.

Et capientium fieri seruos, &c.] Notatur ad hoc quod si capiatur ille, qui ad hostes arma portabat, seruos faciunt, vt per Mench. illus. quæf. cap. 10. num. 1. vbi etiam resoluti huiusmodi seruum delicto effectum possit fugere tuta conscientia, & cap. 9. num. 2. per hunc text. tenet a iure diuino quasi supernaturaliter homines seruos pœnas effici per peccatum, an autem possit aliquis seruos effici propter rebellionem in principem commissam, vide Mort. in emporio iuris cœnile part. 1. tit. 12. quæf. 5.

In glof. Subiectos. ibi, & sic ipso iure sunt excommunicati. Notatur ad hoc, quod participium præteriti temporis etiam in dubio est late sententia, & vt per Ting. in l. 1. si unquam. verbo revertiatur num. 33. C. de reuocandis donat. Moneta de distribut. quod part. 3. 9. 7. n. 18.

In glof. Seruos ibi. Not. seruitum de iure naturali. 13. ducentam. Vide Cœpol de seruit. urban. cap. 1. num. 1.

In glof. Præiunctione. ibi, hoc ponit Papa facere contra laicos ratione commissi. Notatur ad hoc, quod Papa potest statuere vt laicos committens aliquod crimen, haberentur, vt per Nauar. hic netab. 1. 1. in glof. 5. & in glof. pen. num. 1. 5. si bdens aliquam seruitum inducunt esse iure Pontificis.

S V M M A R I V M.

1 **I**udei Synagogas de novo exigere non possunt, sed tam collapsas, & ruinam insinantes restituare. C. n. 3. Edificare.

3. Adificare prohibitus, non prohibetur redificare.
4. Res semel destruta, si reficiatur, non dicitur eadem, sed nona, & diversa.
5. Christianis non licet quoiquam vendere pagani ad eum finem scilicet ut extrahantur, fulciantur, aut manuantur idolorum fana, &c.

C A P. Consuluit. VII.

1. Iudæi non possunt constituere nouas Synagogas, sed tantum collapsas, & ruinam minantes restaurare, non tamen eas exaltare, vel ampliores, aut pretiosiores facere, quæm furuntur. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabat. Bellam. Ioan. Andr. Anania. Hostiens. Anch. Butt. Panorm. Felin. Mar. Socin. Vicius. in ration. lib. 5. iuris Pontificij pag. 59. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 6; 8. remissiue Ximen. in concord. part. 1. refertur ab Anton. August. collect. 2. Decretal. lib. 5. tit. 4. cap. 1. Vide quæ dixi ad cap. Iudæi 3. n. 2. sub hoc tit.
3. Ut eas rediscirent.] Ergo prohibitus redificare non prohibetur redificare, vt per Felicem in cap. 4. accessissent num. 3. & ibi Decian. num. 19. sup de confit. Boët. decis. 44. num. 3. cum seq. Call. in confit. Burgundia rub. 1. 3. verbo de noueau fol. 379. Aviles ad c. 22. Prætorum num. 24. num. seqq. Anton. Gom. 1. 46. Tauri n. 15. & 16. vers. & ita video. Chald. Pereira de novus. emphys. quæst. 11. num. 10. Bobadil. in sua politica lib. 3. c. 5. n. 13. D. Babos. in 1. diuertio §. fin. num. 122. part. 1. ff. soluto matrim.

4. Quam ante a fuisse nos. uetus.] Notatur ad hoc quod non res levem d. structa si reficiatur, non dicitur eadem, sed noua & diversa, vt per Surd. conf. 1. 1. num. 8. & 2. 1. quem refert & sequitur Steph. Gratian. discept. forons. cap. 74. num. 17.

5. Adiuere minimè literæ Christianis quicquam vendere Paganis ad eum finem, videlicet, ut extrahantur, fulciantur, reficiantur, aut manuantur idolorum fana, aut Sarracenorū delubra, vulgo melquitas, quoniam hæc impio cultui, & superstitioni deseruntur; nec item ad eum finem, scilicet ad Synagogas Iudeorum redificandas, eo quod per se & natura sua ad Iudæos situs, & ceremonias diriguntur, licet enim Ecclesia finat Iudeos veteres Synagogas reficere, aut folciri ruinolas, non ideo fa. est Christianis vendere Iudæi ligna, cæmentum, & lapides, quibus reparantur, nam ea vendere in eos vñs, & ad eum finem sua natura malum est. Ita Azor. inst. moral. part. 1. lib. 8. c. 14. quæst. 6. & lib. 9. c. 11. quæst. 3. & p. 2. & lib. 12. cap. vñt. Nam conf. 2. sub hoc tit. in antiqu. Ant. Ricciul. de iure personarum. extra gremium Ecclesia exist. lib. 2. c. 39. num. 5. & 6. ibi num. 6. amplius procedere etiam veniuntur res indifferentes, videlicet communes bono, & malo vñi, licet non vendantur ea intentione, vt Iudeus ad malum abutatur, si tamen Christianus nouit Iudeum abusum.

S V M M A R I V M.

1. Christiani esse non debens in familiari servitio Iudeorum.
2. Iudeorum communio, & familiaritas nobis est interdicta.
3. Christianæ siemina non licet nutrices filij Iudei munus subire, etiam cum dispensatione Episcopi.
4. Nutrices Christianæ etiam extra Iudeorum domos, eorum filios lactare non possunt.

S V M M A R I V M.

1. Iudei iniuti non sunt baptizandi, nec ad hoc cogendi, nec sine iudicio puniendi, aut rebus suis ipsandi, vel

OSA
Can
P.

- in suis festinatibus molestandi, nec ipsarum cæmeria violâ, aut eorum corpora exhumanda.
2. Iudei ad Fidem seu Baptismum compellendi non sunt.
 3. Iudeorum & infidelium infantes, qui adhuc ad usum rationis non peruererunt, non possunt in iustis parentibus baptizari.
 4. Iudeos expellere non possunt Principes Christiani ex suo territorio sine iusta causa.
 5. Iudei ex Roma, Hispania, Francia, & aliis regnis olim electi fuerunt.
 6. Pans alternatiæ impositis optio datur reo, quod intellige ut ibi.

Cap. Sicut Iudei. IX.

Iudei non sunt iusti baptizandi, nec ad hoc cogendi, quia tunc non crederemur habere fidem Christi, nec sine iudicio sunt puniendi in bonis, vel corpore, nullus omnino debet bonas eorum consuetudines immutare, & coacta servitia ab eis exigere, nisi qua conuerterunt facere. Item nemo audeat mutilare, vel inuadere eorum cæmeterium, nec humata corpora effodere, & si quis sciens hoc decretum præsumperit conuairare, nisi se corrigit satisfaciendo, est excommunicandus, vel multandus officio, aut honore. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zabarei, Bellam, Ioan. Andr. Anan. Hofensi. Bur. Anch. Panorm. Felin. Mar. Soc. Cened. collect. 59. Vivian. in ration. lib. 5. iuris Pontifici, pag. 60. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 639. temiliu Casal. in annot. & Ximen. in concord. p. 1. & 2. ref. rur ab Anton. Aug. collect. 2. Decret. lib. 5. tit. 4. cap. 3. & est post. Concil. Lateran. sub Alexand. I. part. 2. cap. 1.

Ad baptis/num venire compell. &c. Ergo Iudei ad Fidem, seu baptismum compellendi non sunt, de quo vide D. Thom. 2. 2. quæst. 10. art. 8. Ricard. 4. sent. distinc. 6. art. 3. quæst. 1. & ibi Paul. distinc. 4. quæst. 4. Durand. quæst. 6. Sot. dist. 5. quæst. 6. art. 10. Bald. Nouell. de doce part. 11. num. 47. Natt. consil. 434 num. 1. Greg. 1. 2. gloss. tit. 2. 3. part. 2. Ioan. Franc. Leo in thes. fori Ecclesiast. part. 4. 6. num. Marquard. de Iudeis part. 3. 6. 2. num. 8. Patil. consil. 1. num. 17. & 18 lib. 4. Anton. Riccius. in tract. de iure personarum extra gremium Ecclesie extit. lib. 2. c. 31. per iurum Christoph. de Pace ad 1. 8. 4. styl. num. 5.

Vtrum autem Iudeorum & infidelium infantes, qui adhuc ad usum rationis non peruererunt, possint iusti parentibus, baptizari, quæstio est ad præsens institutum non conuenienda, in qua parte negativa, nempe quod parentibus iusti pueri ante usum rationis baptizari licet non possint, tenent D. Thom. d. quæst. 10. art. 8. Ricard. Palud. & Sot. citatis locis, D. Antonius. in summa part. 2. tit. 12. c. 2. 8. pueri Iudeorum. Victor. de Sacram. tit. de Baptismo. num. 27. Zabari. Anna. Socin. Abb. & Felin. in presensi. Simanch. de catholicis. c. 29. a. num. 51. & c. 35. num. 13. Ioseph. Angles. in floribus Theolog. quæst. 2. de recipi. baptism. art. 2. Recens. de Imper. cap. 10. num. 15. Cuch. in tract. canon. lib. 5. tit. de baptism. n. 130. Zanchi in tract. de hereticis. c. 36. num. 1. Borgn. decisi. 21. num. 14. part. 2. Cornel. Benincas. tract. de pauperi. in 5. speci. in ind. num. 8. Nau. consil. 4. tit. de conuarsi infidel. Bursat. consil. 231. num. 1. & 2. lib. 3. Affl. decisi. 51. Natta consil. 434. Marquard. de Iudeis part. 3. c. 8. Philip. Pachal. de patria potestate part. 1. c. 2. sub num. 3. Monch. illustr. lib. 1. c. 8. num. 12. Petr. de Aragon. 2. 2. quæst. 10. art. 8. pag. 286. cum seqq. & art. 12. vbi Iannes. quæst. 10. art. 10. colum. 6. 14. cum seqq. & art. 11. Perez. 1. 3. vers. de infidelibus verò nondum doli capacibus. lib. 4. lib. 8. Ordin. pag. 117. Gab. Vasquez in 3. part. D. Thomas. iur. 1. dispu. 15. y. Egid. de Cominch. de Sa-

cram. & censur. tom. 1. dispu. 68. art. 10. Socin. tom. 3. dispu. 2. 5. sect. 3. Ioan. Franc. Leo d. c. 5. a. num. 7. Valer. Reginald. in præxi fori pænitent. lib. 27. num. 68. Anton. Riccius. d. lib. 2. c. 2. plures per Cened. ad Dern. collect. 59. num. 1. Quamvis contrarium teneant Scot. Archid. Gemin. Ioan. Andr. Gabr. Biel. Angl. Zani. & alij quos referunt, & improbat Anton. Riccius. d. cap. 31.

An denique possint Principes Christiani Iudeos ex proprio territorio expellere dubitauit Marquard. in suo sape citato tract. de Iudeis part. 1. c. 6. num. 3. vbi affirmatuum tandem opinionem sequitur. Sed veius est quod ex potestate ordinaria, & ratione regula nequit Princeps ex sola eius voluntate eicere ex suo territorio, & ditione Iudeos pacificè, & bene viuentis, ita Oldrad. consil. 87. & 264. Socin. consil. 36. lib. 4. Roland. consil. 25. num. 19. lib. 3. Paris. consil. 2. num. 1. lib. 4. Corset. de potestate Regis quæst. 8. 1. Hemerius. tract. de infestis relig. lib. 2. c. 12. Cened. ad Dern. collect. 5. num. 2. & collect. 83. num. 3. Ludov. Rodolph. de suprema seu aboluta Principi potest. cap. 6. num. 16. Anton. Riccius. d. lib. 2. cap. 51. a principi. Christoph. de Pace ad 1. 8. styl. 4.

Quando verò adesse iusta causa eiendi Iudeos, vt si periculum, vel scandulum imminaret in terris Christianorum, aut si ipsi Iudei machinationes, & enormia contra Fidem præpararent, & similibus, expellendi sunt, nec tolerandi, quia cum abutantur gratia, & privilegium amittere merentur tanquam ingrat, vt supracitati Doctores notant, & præcipue Cardin. Tusch. lit. I. verbo Iudeus concil. 371. num. 8. Fatin. fragm. crimin. part. 2. lit. 1. num. 614. Riccius. d. cap. 5. a. num. 9. vbi percurrit, ac recenset iustas causas eiendi Iudeos. Olim enim è Roma iussi fuerunt discedere in actib. Apost. c. 1. 8. num. 2. & puls. per paganos, seu gentiles, vt scribit Ioseph. antiqu. Iudei. lib. 19. cap. 10. Et editio publico omnes fuerunt expulsi à Francorum regno anno 1182. & sequenti teste Cened. d. collect. 5. num. 3. Et ab Hispaniarum Regnis per Ferdinandum & Elisabetham. Reges Catholicos expulsi fuerunt quadraginta millia Iudeorum, vt atstellantur Rois de bare. part. 1. num. 65. cum seqq. & sing. 37. num. 4. Perez. 1. 40. tit. 4. lib. 8. Ordin. pag. 79. in fin. & pag. 80. Ille. in Chronica Pontificis part. 2. lib. 6. c. 20. 4. Cened. d. collect. 15. num. 3. Franc. de Pisa en la historia de Toledo lib. 4. c. 35. prope finem. Et de Sabauidia, Anglia, & statu Mediolani multos fuisse expulso alerent Ludson. Rodolph. d. c. 6. num. 111. & 112.

In gloss. Aut excommunicationis fin. lib. 1. & ita videtur in epitome iudeis quod iurorum pro pena impunit. Noratur ad hoc quod in ratione alternatiæ impositis optio datur reo, similis gloss. in cap. fraternitatis 34. dispu. & in cap. a crupula, de vita, & honest. cleric. utroque scribent. Franc. ad reg. in alternatiæ num. 1. de regulis iuris lib. 6. Felin. in cap. inter ceteras. num. 5. de re script. vbi Dech. num. 9. multi de quibus Bernard. in præt. cap. 79. num. 3. & reg. 546. Anton. Gom. tom. 3. vari. cap. 1. num. 19. Cald. Perez de nominat. emphyr. quæst. 10. num. 8. 1. Cened. ad Decretal collect. 59. num. 4. Sayi. in elani regialib. 3. cap. 8. num. 14. Verum hoc ita indistincte acceptum securum non est, vt etiam supracitati Doctores fatentur, id est quod ex Doctrina Bart. in l. 1. verbo. expilatire na. f. de effractorib. quam sequuntur Felin. & Dec. dist. locis. Clat. in præt. §. fin. quæst. 85. num. 6. Menoch. de arbitri. lib. 1. quæst. 94. num. 1. cum seqq. & alij. de quibus Cened. vbi supra distinguendum quod si verba legis penas alternatiæ ignorantis ad iudicium inferantur, ipsius erit electio, & ita procedunt l. 1. C. de his quis latrone, & cap. quoriam frequenter & vlt. vers. si autem. s. p. vlt. non contebit. l. si fugitiu, vt Bald. num. 8. C. de seruis fugit. cum familiis

an peccant mortaliter sic remigando, & aliquam incurrant excommunicationem remissinæ.

C A P. Significauit. XI.

Transeuntes ad terras Sarracenorum pro redi-

mentis captiuis debent iurare cotam Episcopo se non laturos in suis metibus, & alio modo aliquid, quod erit commodum, & subsidium Sarracenis extra articulum redempcionis. Item qui tempore treuæ deferunt merces prohibitas Sarracenis causa lucrandi, sunt excommunicati, sic qui mittunt per nuncios. Item qui iurant non portare merces prohibitas, nisi sit pax inter ipsis, & Christianos, si deferunt tempore treuæ sunt excommunicati. Colligunt ex Ordinat. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Ioan. Andr. Anania. Host. Anch. Butt. Mar. Socin. Panormit. Felin. Viulan. in rationali lib. 5. iuris Pontificij pag. 37. Alagona in compendio iuris Canonici pag. 639. remissiæ Ximen. in concord. part. 1. & 2. refertur ab Anton. August. coll. 4. Decretal. lib. 5. tit. 4. cap. 5.

Colligo ex text. quod durante bello nec pro redi-
mendo captiui, posunt apta arma ad barbaros infide-
les faciendo fortiores ad pugnandum deferri, ut per
Strach. de mercat. p. 2. num. 41. Clat. §. fin. quest. 77. n. 25.
Azeud. l. 10. n. 7. tit. 2. lib. 8. noua recop. vbi a numero 3.
ampliat hoc procedere etiam in tempore treuæ, &
Cæpol. conf. 31. lib. 2. dicit quod eadem prohibitio quæ
veratur tempore belli, durat in tempore treuæ, quam-
uis Sanch. d. part. 2. num. 43. & Boër. decis. 178. num. 1. 8.
asserant quod cessante bello, seu inita pace, vel factis
inducitis permissum esset, & quidem indistincte Christianis
mercatoribus cum dictis hostibus & mercato-
ribus habere commercium, secum habitare, & ad eos
quascunque merces exportare, seu exportari facere,
quibus Sarracenis & hostibus commodum etiam &
subsidium afferatur, dummodo non sint merces pro-
hibita.

Merces eis per nuncios, &c.] Fecit ad illam quest. 3
an censura lata in admittentem aliquod delictum liget
mandantem, aut consulentem, de qua plures Docto-
res refert Sanch. de matrim. lib. 3. dif. 49. n. 2.

Aut subsidium prouidere.] Vtrum autem Christiani 4
apud Turcas captiui, & in eorum tritemibus, carenis
vinciti contra Christianos remigare coacti peccant
mortaliter sic remigando, & aliquam incurant ex-
communicationem, vide Ludou. Beiam. responsorum
caſum conscientia p. 3. caſu. 2. 3.

S V M M A R I V M.

- 1 Compendium huius text. refertur.
- 2 Bello durante nec pro redimendo captiui non possunt ar-
ma ad barbaros infideles faciendo fortiores deferri.
- 3 Censura lata in admittentem aliquod delictum an liget
mandantem, aut consulentem, remissinæ.
- 4 Christiani apud Turcas captiui. & in eorum tritemibus,
carenis vinciti contra Christianos remigare coacti,

cap. 31. sub num. 7.

Et habita Prelatorum, &c.] Ergo nemo prædicare po-
test sine licentia sui Prælati, de quo dixi in meo tract. de
officio, & potest. Episcop. p. 3. alleg. 7. 6. a. num. 2.

S V M M A R I V M.

- 1 Compendium huius text. refertur.
- 2 Bello durante nec pro redimendo captiui non possunt ar-
ma ad barbaros infideles faciendo fortiores deferri.
- 3 Censura lata in admittentem aliquod delictum an liget
mandantem, aut consulentem, remissinæ.
- 4 Christiani apud Turcas captiui. & in eorum tritemibus,
carenis vinciti contra Christianos remigare coacti,

C A P. Quod olim. XII.

Excommunicati sunt qui tempore guerra habent
mercimoniam cum Sarracenis, vel per se, vel per
alios dant subsidia rerum vel consilia. Colligunt ex
Ordinat. Abbas antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Ioan.
Andr. Anania. Hostiens. Anch. Butt. Panorm. Mar.
Socin. Felin. Viulan. in rationali lib. 5. iuris Pontificij
pag.

60 Collectanea Doct. in lib. V. Decretal.

pag. 63. Alagona in compendio iuris canonici pag. 640. remissiu Ximen. in concord. p. 1. refertur ab Anton. August. collect. 1. Decret. lib. 5. tit. 4. cap. 6.

2 *Quandiu inter nos, & illos guerra durauerit.* Notatur ad hoc quod tempore guerrae omne commercium est prohibitum, & omnes merces sunt prohibita portari ad hostes, si tamen non sit guerra, tunc non intelligitur merces prohibita, & non incidit in peccatum portans quascumque merces ad Saracenos, nisi esset aliqua de mercibus contentis in cap. ita quorundam, sup. hoc tit. vt per Xuar. alleg. 18. num. 3. & conf. 2. de navibus transiobenensis num. 3. Greg. Lop. 1. 2. 2. verbo trago tit. 5. part. 5.

3 *Vestra igitur discretioni, &c.*] Vtrum Summus Pontif. habeat supremam potestatem in prohibendo, & concedendo commercium cum infidelibus, & ins debellandi eos, disputauit in meo tract. de officio. & potestate Episcopi p. 1. tit. 2. c. 2.

4 *Incident.*] Hoc verbum latam sententiam significat, vt per Sayr. in elau Regia lib. 3. cap. 8. n. 21.

quest. 10. artic. 9. in explicat. articuli in princip. pag. 301. Cened. d. collect. 15. num. 1.

Nutrices. Hodie peculiari constit. Gregorii XIII. in ord. 70. incipien. Antiqua Indorum. potest ab Inquisitoribus hereticae pravitatis puniri Iudeus remans nutrices contra sacrorum Canonum statuta, vide quod dixi ad c. ad hac 8. verbo. & nutrices, sup. hoc iii.

In gloss. *Effundere.* Adverte quod Christus descendit in stomachum sumentis sacrosanctum Sacramentum Eucharistie, quandiu manent naturaliter species illae panis, & vini, quocunque defractant, vide Gau. repet. cap. ad limina 30. q. 1. §. 6. num. 109. Rebuff. in p. cap. omnis utriusque sexus. vers. 100. dicitur sup. dico. nit. & remiss. pag. mibi 5. 69. alios Doctores refert Cened. d. collect. 15. num. 10.

S V M M A R I V M.

1 *Iudeus, qui percutierit clericum, temporaliter puniri.* & si de facto paniri non potest, interdicatur illi Christianorum commercium.

2 *Inuriam passus potest agere ad punitionem iuris principaliter, ciuiliter vel criminaliter, & incidenter ad damna, & expensas.*

3 *Index criminalis potest agnoscere de causa ciuilis incidenter ad criminalem.*

4 *Infidelis excommunicari non potest.*

5 *Christianis licitum est cum Iudeis contrahere.*

C A P. Postulasti. XIV.

SI Iudeus percutierit clericum, & sub ditione Episcopi, debet illum puniri in re temporali, vel pecunia, & iurare vt laeso congrue satisfaciat; si est sub dominio alterius, moneat dominum vt idem faciat, quod si dominus negligit implere, Episcopus centurio interdicat Christianis ne quis presumat exercere commercia cum Hebraeo donec satisfaciat. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Collect. Innoc. Zabarell. Bellam. Ioh. Andr. Anania. Hoftien. Anch. Butr. Mar. Socin. Panorm. Felin. Vivian. in rationali lib. 5. iuris Ponif. pag. 64. Alagona in compendio iuris Canonici pag. 63. Ximen. in concord. p. 1.

Collige ex text. quod Iudeus percutiens clericum non incurrit excommunicationem canon. si qui suaderet 17. quest. 4. ad quod plures ibi citati Doctores n. 7.

Ipsum pecunia iuris.] Notatur ad hoc quod inuriam passus potest agere ad punitionem iuris principaliter, ciuiliter vel criminaliter, & incidenter ad damna & expensas, vt per Cou. lib. 1. v. 1. cap. 10. num. 7. vers. 1. Nam Index criminalis potest cognoscere de causa ciuilis incidenter ad causam criminalis. D. Barbol. in l. 1. si ab hostibus §. fin. num. 4. soluto matrim.

Tu Christianis omnibus percursoris, &c.] Ex eo quia infidelis non potest excommunicari, vt per Spin. in speculo testam. gloss. 11. rub. num. 55.

Primum commercia exercere.] Ergo licitum est Christianis cum Iudeis contrahere, cum enim in praesenti & similibus iuribus proper delictum impunitum interdicatur commercium Christianorum cum illis, absque difficultate, supponit commercium cum eis esse nobis licitum, ex reg. quod privato supponit habitum, l. decem ff. de verbis. oblig. & ideo ita resolvunt Corset. in sing. verbo societas lib. 1. Follet. in conf. Regni tit. de Iudeis in pragm. & quia n. 9. Rom. conf. 88. incip. hac domina Petra. Petr. Sintarna de diffenat. mat. cat. in fine num. 21. Cornaz Lucensi. decisi. 17. n. 3. Mat. quard. de Iudeis part. 1. cap. 5. Henric. de fiducia cap. 3. num. 2.

F A R B
I o 1 l u s
T O .

C A P. Etsi Iudeos. III. Innocent. III.

Iudaei cum sint facti serui, & Christiani liberi, non debent habere nutrices, vel seruientes Christianos, si leuis faciat, interdicetur Christianis sub pena excommunicationis ne audeant habere aliquod commercium cum illis. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Bellam. Ioh. Andr. Anania. Hoftien. Anch. Butr. Mar. Socin. Panorm. Felin. Vivian. in rationali lib. 5. iuris Ponif. pag. 63. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 640. remissiu C. Sal. in annot. & Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Anton. August. collect. 3. Decretal. lib. 5. tit. 3. cap. 1.

Collige ex text. posse Christianum habere seruum Iudeum, ita tamen vt cum eo familiaritatem non ineat, vt per Sylvestr. verbo Iudeus quest. 1. n. 1. Atmil. num. 7. Tabien. quest. 3. n. 4. Sanch. in precepta Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 11. num. 6.

2 *In nostram familiaritatem.*] Notatur ad hoc quod familiaritas, seu commersatio cum Iudeis non est licta, de quo circa plures Doctores ad cap. ad hac 8. in princ. sup. hoc tit.

3 *Luxia vulgare proverbiu.*] Ergo proverbia vulgaria possum allegari, vt per Felin. in cap. 1. num. 5. 6. de re scriptis. Ias. in l. 1. num. 36. §. si certum petatur, Pacian. de probat. lib. 1. c. 4. n. 2. 1. illustriss. D. Rodericum à Cunha in proem. Decret. n. 25.

4 *Mis in pera.*] Cum igitur Iudei eam retributionem Christianis impendant, quam mis in pera, eorum consortium fugere debemus, vt per Pet. de Aragona 2. 2.

à num. 116. Sanch. in praecpta Decalogi tom. 1. l. 2. c. 31.
n. 23. Anton. Ricciul. in tract. de iure personarum extra
gremium Ecclesie exist. lib. 2. c. 42. à princip. vbi n. 3. ex-
tendit ut procedat etiam in Principe, & n. 4. ut Iudeus
possit contrahere etiam cum Ecclesia.

SV M M A R I V M.

- 1 Iudei, & Sarraceni viri usque sexus debent in terris Christianorum vii habitu per quem a Christianis discernantur, & in die passionis Domini non debent in publicum progredi, nec in consumeliam Creatoris profire.
- 2 Iudei debent à Christianis qualitate habitus discerni.
- 3 Commixio carnalis Christiani cum Iudea, & ex ad-
uerso, damnata est, & fædissima reputatur.
- 4 Iudei in diebus lamentationis, & Dominicæ passionis in
publicum prodire non debet.
- 5 Statutum prohibens artifices in certis festis artem
exercere, non comprehendit Iudeos, nisi specificè de
illis loquatur.
- 6 Iudeorum illusnes, & opprobria in spretum Fidei sunt
maxime damnata.
- 7 Iudeus carnaliter cognoscens Christianam, qua pœna
sit puniendus, ostenditur.
- 8 Christianus ignoranter cognoscens Iudeum excusatur.

C A P. In nonnullis. XV.

Iudei & Sarraceni habitu à Christianis debent dis-
tingui, & in Dominicæ Passionis, ac in hebdomada
laudæ non exire in publicum, si scimus faciant, eos se-
culares Princes puniri faciant, ne Christum bla-
fphemare præsumant. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq.
Collect. Innocent. Zabarelli. Bellam. Ioan. Andr. Ana-
nia. Anch. Butt. Mat. Socin. Felin. Panormi. Hoffensi.
Vinius. in compendio iuris lib. 5. iuris Pontificij pag. 64. Alagona
in concord. p. 6. & 2. desumigui ex Concil. Lateranen. sub
Alex. III. cap. 68. & refertur ab Anton. Aug. collect. 4.
Decretal. lib. 5. tit. 5. cap. 1.

Habitu distinguuntur. 1] Notatur ad hoc quod
Iudei debent à Christianis qualitate habitus dis-
cerni, ut per Guillel. in c. Raynuia, sup de testam. in prin-
cip. n. 63. cum seqq. Palat. in repet. rub. de donari. iner. vi-
rum & vxorem s. 70. num. 29. Perez 1. 8. & 38.
tit. 3. lib. 8. Ordin. Cened. ad Decretal. collect. 59. num. 3.
hac idem peculiariter pragmatica faxit in Regno Nea-
politan. Carolus V. ut in pragmatica incipere. Et
quia perfidiorum, & Paulus 1. V. ac Pius V. Pontifices
Maximi hoc pariter prouidis constit. sanxerunt,
ille in constit. incip. Cum nimis absurdum, hic ve-
ro in constit. 3. incipit Romanus Ponifex, quarum con-
stitutionum auctoritate facit est ut maius bise-
retum, & feminæ verò aliud signum patens, itant
nullo modo celare, aut abscondi possit, palam defer-
re teneantur, nec super non delatione bireti, aut al-
terius signi huiusmodi cuiusvis corum gradus, vel
præminentia, seu toletantia excusat, aut per Ca-
merarium, aut Sedis Apoł. Legatos absoluvi possint
cum amplissima derogatione priuilegiorum in con-
tracione quomodounque facientium, refert Anton.
Ricciul. de iure personarum extra gremium Ecclesie exi-
stentiam lib. 2. cap. 43. num. 1. vbi num. 5. cum Fulgos.
conf. 55. num. 2. vers. secundò sciendum, & Marquard, de
Iudeis p. 1. cap. 4. vers. valeret tamen, ac aliis per eum ci-
tatis, resoluit huiusmodi priuilegium de non defe-
rendo signum ex causa bene visa concedi posse He-
breis per summum Pont.

Collect. Barbos. Tom. III.

Ne igitur tam damnatae commixtio, &c.] Damnata
enim est, & fædissima omnino reputatur carnalis
commixtio Christiani cum Iudea, & vice versa, cone-
cta. ne quis Christianam vbi Salicet. & Fulgos. C. hoc tit.
Cor. conf. 14. in princip. & num. 8. lib. 1. Decian. tract.
crimin. lib. 5. cap. 12. num. 20. in fine & num. 23. Menoch.
de arbitrii casu 290. in princip. Molin. de just. tom. 4. tract.
3. disp. 104. num. 6. Gom. 1. 80. Tauri. n. 26. Felin. in pra-
xi crimin. q. 139. n. 28.

2] Nubes autem lamentationis, &c.] Notatur ad hoc
quod Iudei in diebus lamentationis, & Dominicæ
Passionis in publicum prodire non debent, vnde in
sancta hebdomada, & festo Paschatis è domo Iudeos
exire non posse Papiaæ constitutum dicit Borgini. Ca-
uacan. Fiuiz. dict. 2. num. 14. cum seqq. quem refert &
sequitur Bernard. Graue. ad præst. Cameræ Imper. lib. 2.
concl. 5. in coronide num. 8. & 9.

3] Virum autem statutum prohibens artifices in
certis festis artem exercere, comprehendat artifices
Iudeos, solet ab aliquibus in dubium revocari, in
quo negatiæ respondet Bald. conf. 112. incip. Statuto
cautel. lib. 4. quem refert & sequitur Surd. conf. 120.
sub num. 18. vers. & respectu solemniarum. quod quidem
intelligendum est, nisi ita statutum vterius procedat,
& specificè de Iudeis, vel de infidelibus loqua-
tur, tunc enim possunt ad festorum obseruantiam
adatæ, non quia statutum velint per festum
obseruantiam eorum salutis consulere; sed ne per
exercitum nobis videantur illudere; quo sit ut
cùm in Urbe ex peculiari constit. Pauli IV. incip.
Cum nimis absurdum §. 2. Iudei obligantur ad ob-
seruantiam festorum, qua serua Ecclesia, merito
ad illa tenentur, ita Anton. Ricciul. d. lib. 2. cap. 8. &
princip.

4] Illud autem distictissime, &c.] Notatur ad hoc quod
Iudeorum illusnes, & opprobria in spretum Fidei
sunt maxime damnata, vt per Farin. in præxi crimin. p. 5.
q. 139. num. 26.

In gl. Antmaduerse. Notatur ad hoc quod Iudeus
carnaliter cognoscens Christianam pœna pecuniaria
vel alia temporalia est puniendus. Sed in hoc auten-
da est conditio personarum, & maximè mulieris, an
sit honesta matrona, seu mulier nobilis, an verò vi-
lis conditionis, in honestæ, ac meretricie vita; item an
Iudeus sit minor 25. annis, an vxoratus, vel solitus,
an semel tantum vel plures, & cum pluribus mulie-
ribus se commiscetur. His enim aut similibus circum-
stantiis delictum aggrauantibus, & magis utpote facien-
ribus iudeis quandoque leuum, seu pecuniariam, quan-
doque gravem, & corporalem, quandoque etiam gra-
uissimam, & mortis pœnam imponet. Vide Marquard
de Iudeis p. 2. cap. 3. num. 1. in fine, vers. & quod in Iudeo,
& num. 11. Decian. d. cap. 12. num. 20. vers. verum est,
Menoch. d. casu 290. num. 15. in fine, Petri. Caball. refo-
rat crimin. casu 4. num. 8. quos refert, & sequitur Farin.
in præxi crimin. p. 3. q. 139. n. 8.

In gloss. Erroris, ibi, ergo si ignoranter commis-
catur Christianus Iudeus, dummodo non sit crassa sine effectu
ignorantia excusat. Vide Marquard. d. cap. 3. num. 17.
Menoch. d. casu 290. num. 6. vers. excusat. Farinac. d.
quæst. 139. num. 45.

SV M M A R I V M.

- 1 Iudeum, vel Pagannum publicis officiis preponens, per
Consilium Provinciale corripitur, & preposito dene-
gatur Christianorum commercium donec disfusuerit
officium, & in ius Christianorum pauperum resi-
stet inde questra, secundum Episcopi prouidentiam.

F

2 Iudei

- 2 *Iudei sunt incapaces cuiuscumque iurisdictionis, & potestatis inter Christianos.*
 3 *Iudeo, vel infidelis inter Christianos officium publicum committens debet nedum puniri, sed dicitur sacrilegium committere.*
 4 *Poenas pecuniarias pro criminiis inflatis in pios usus potius quam in propriam utilitatem Prelati erogare debent.*
 5 *Pauperibus certa quantitatis restitutio, & distributio pro satisfactione malè ablatorum debet fieri per Episcopum quando executor est suspectus.*
 6 *Dispositio loquens de Iudeis non extenditur ad paganos nisi ex speciali legia prouisione.*

C A P. Cùm sit. XVI.

Iudei in officiis publicis ponit non debent, qui autem illi committit publicum officium, præmissa monitione à Concilio Provinciali, quod singulis annis est celebrandum, compescatur, & cum Iudeo proposito Christiani nullum commercium habeant, donec dimiserit officium acceptum, & conuertitur in usum pauperum Christianorum arbitrio Episcopi, quidquid acquisivit in officio, idem dicitur de paginis. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innocent. Collect. Zabarell. Ioann. Andr. Bellam. Anania. Hostiens. Butt. Anch. Panor. Mar. Socin. Felin. Vivian. in rationali lib. 5. iuris Pontif. pag. 65. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 64. remissiæ Ximen. in concord. p. 1. & 2. delimitur ex Concil. Lateran. sub Innoc. 111. c. 69. refertur ab Anton. August. collect. 1. Decretal. lib. 5. tit. 4. cap. 2.

2 *Prohibentes ne Iudei publicis officiis &c.*] Notatur ad hoc quod nulla officia publica Iudeis debent iniungi, ut per Molin. de inst. tract. 2. disp. 39. vers. quintus est ad fin. Salzed. in tract. cap. 2. verbo neophyti num. 3. nam Iudei sunt incapaces cuiuscumque iurisdictionis, & potestatis inter Christianos, de quo dicam ad cap. ex speciali, pen. hoc tit.

3 *Si quis autem, &c.*] Committens enim officium publicum Iudeo, vel infidelis inter Christianos, debet nedum puniri, sed dicitur sacrilegium committere, cap. num. 8. sacrilegi 17. q. 4. Anan. hic ante num. 3. Anton. Ricciul. de iure personarum extra gremium Ecclesie existentium lib. 2. cap. 22. n. 12.

4 *Donec in usus pauperum, &c.*] Verba hæc præ ceteris à iudicibus Ecclesiasticis, & Prelatis sunt obseruanda, vt poenæ pecuniarias pro criminiis inflatis in pios usus potius, quam in propriam utilitatem erogare current, vt per Cou. lib. 2. var. c. 9. num. 9. vers. quartum.

5 *Secundum prouidentiam diæc. sani, &c.*] Adverte quod licet restitutio, & distributio certæ quantitatis pauperibus eroganda pro satisfactione malè ablatorum possit & debet fieri per executionem ultime voluntatis, quando ramen suspectus est is, qui tenet restituere, tunc solus Episcopus ius habet restituendi, vt per Cou. in cap. nos quidem, num. 8. sup. de restit. Et ideo cùm text. in presenti agat de Iudeo, qui officium publicum inter Christianos exercens multa ab eis iniuste extorxit, de cuius fidelitate in restituendo cùm merito dubitari potuisset, tum ob avaritiam suam, tum etiam ob odium contra Christianos, quos expoliaverat, prudenter ordinatum fuit, vt restitucionem illam secundum Episcopum prouidentiam faceret; ita Sayr. in clavis Regia lib. 10. tract. 5. cap. 2. n. 18. aduertens quod quando probabilitas dubitaretur de fidelitate eius, qui restituere debet, tunc Episcopus illum compellere potest, vt eius interuenient restituere, aut saltem cum consilio parochi, vel Confessarij.

Hoc idem extendimus ad paganos.] Notatur ad hoc quod dispositio loquens de Iudeis non extenditur ad paganos, nisi fiat ex speciali legis prouisione, vt in presenti, quæ specialitas arguit, quod regulariter dispositio iuris communis efficitur in contrarium. Ita in presenti tenent Anan. num. 17. Abb. n. 3. vers. item collige. Marquard. de Iudeis p. 2. cap. 2. n. 8.

C A P. Ad liberandam. XVII.

R Epet quæ dicuntur in cap. ita quorundam, hoc ita & addit quod eis non aperiatur gremium Ecclesie, nisi prius restituantur in subsidium terra sancte totum, quod lucrati sunt in commercio, & tamenundem de suo, & si non sunt soluendo, ita puniantur, ut illi terreatur. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zabarell. Bellam. Ioan. Andr. Anania. Anch. Butt. Mar. Socin. Felin. Panor. Host. Vivian. in rationali lib. 5. iuris Pontifici, pag. 65. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 64. remissiæ Ximen. in concord. p. 1. & 2.

Vide posita ad c. ita quorundam, sup. hoc tit.

S V M M A R I V M.

- 1 *Iudei, vel pagani publicis officiis preficiendi non sunt, & si eis Regalia iura vendantur, ad ea colligenda preficiendas est Christiani non suspectum.*
 2 *Iudeus est prorsus incapax cuiuscumque iurisdictionis, & potestatis, tam ordinaria, quam delegate inter Christianos.*
 3 *Iudei repelluntur ab oneribus, & honoribus publici.*
 4 *Neophyti an ad publica officia premoueri possit, remissiæ.*
 5 *Christianus vetus in honoribus asequendis preferendus est neophyto.*
 6 *Neophyti, & qui à Iudeis, vel Mauris originem habunt, ad que non admittantur in Regnis Portugalia & Castellie, offenduntur.*
 7 *Gabellarius inter Christianos an posse esse Iudeus, vel infidelis ostenditur.*
 8 *Poena minuere ob charitatem, vel amicitiam possit index.*

C A P. Ex speciali. XVIII. Greg. IX.

R Eges sunt inducendi vt in officiis publicis non preficiant Iudeos Christianis, & si forte iam vendiderunt suos redditus Iudeis, vel Saracenis, nonne deputare debent Christianum non subiectum in gremium deferendo clericis, vel Ecclesiasticis per quem Iudei, & Saraceni sine iniuria Christianorum conquantur iura regalia. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zab. Bellam. Ioan. Andr. Anania. Host. Anch. Butt. Mar. Socin. Panor. Fcl. Vito. in rationali lib. 5. iuris Pontif. pag. 66. Alag. in com. iuris Canon. pag. 64. remissiæ Calaf. in annot. & Ximen. in concord. p. 1. & 2.

Ne in officiis publicis Iudei, &c.] Notatur ad hoc quod Iudeus est prorsus cuiuscumque iurisdictionis, & potestatis incapax inter Christianos, vt per Batt. in rub. ff. de iustit. & iure n. 1. vbi Iaf. n. 2. & 8. Anch. conf. 17. n. 2. Alex. conf. 15. ant. n. 1. lib. 5. Rol. conf. 15. n. 4. 1. 12. Brun. in tract. Stantibus masculis art. 6. sub n. 60. vers. & quod Iudei, sive sit iuridictio ordinaria, l. fin. C. hoc tit. Batt. & Fulgos. in l. fin. C. de postulando, vide Batt. conf. 16. incip. viro quodam processu, circa fin. l. 2. Alex. d. conf. 15. ante n. 2. sive delegata Albert. in d. fin. C. hoc tit. Iacob. de Nigris in rub. ff. de officio eius, cui est mandata iuris. n. 13. late Anton. Ricciul. de iure personarum extra gremium Ecclesie existentium lib. 2. cap. 22. n. 1. & 5.

Hinc

C A P. Nulli. XIX. & fin.

Hinc etiam Iudei repelluntur à muneribus & honoribus publicis, ex Paul. Comitol. *respons. moral. lib. 1. quest. 126. num. 10.* Vtrum verò neophyti ad publica officia promoueri possint, disputat Anton. Ricciul. in tract. de neophyti cap. 3. vbi plures Doctores refert, & affirmatiu[m] respondet, & num. 12. resolut Christianum veterem in honoribus asequendis præferendum esse neophyto, & citat Rip. in cap. eam te num. 32. de re script. Auenand. de exequendis mand. p. 1. cap. 19. num. 10. vers. ceteri verò. Augult. Caput in tract. de regim. Reip. cap. 3. num. 78. vers. & nota quid Christiani antiquiores. In Regno tamen Portugaliæ non solum neophyti, si qui ibi fuerint, sed nec etiam veterani Christiani, originem tamen à Sarracenis, vel Iudeis trahentes ad villa officia publica admittuntur ex Regio diplomate, & inhabiles sunt ad canonatus, & dignitates in Catedralibus, & principales dignitates in Collegiatis, ceteraque Ecclesiastica beneficia curant animarum habentia intra septimam generationem ex Apostolica constit. in forma Brevis felicis record. Clementis VIII. & altera ampliatio felicis etiam record. Pauli V. quarum termini in meo tract. de officiis & potestate Episc. p. 1. tit. 3. gloss. 7. n. 30. cum seq. In Regno verò Castellæ huiusmodi neophyti, & ceteri noui Christiani non prohibentur ad omnia publica officia promoueri, sed solummodo ad certa & destinata, de quibus agit Ignat. de Villar. in *Sylloge respons. lib. 1. respons. 12. vbi n. 30.* refert illos non admittit ad officia iudicium in supremis Consilis Regni nec in Cancellariis, & n. 41. quid etiam remouentur ab officiis domus Regia Castellæ, & n. 42. ab officiis sanctæ Inquisitionis, à collegiis scholarium, & à monasteriis fratrum D. Hieronymi; & n. 43. à præbendis, & dignitatibus in Ecclesia Toletana, & n. 44. ab omnibus Ordinibus Militariis, & n. 45. ad officio nutritum portolis Regiæ, & n. 46. ab officio medicorum domos Regiæ, & monasteriæ D. Mariae de Guadalupe, & in R. gno Valentia, ab officio pharmacopoliarum, & n. 47. in Regno Navarre ab officio aduocationis, & ab officiis iustitiae.

7 *Et si forte redditus suos, &c.*] Probat hic text. vt si forte illustris Portugalia Rex suos redditus Iudeis viderit, vel pagantis, Christianum deputet grauamini bus inferendis clericis & Ecclesiis minimè suspeccum, cuius opera Iudei, siue Sarraceni, sine villa Christianorum iniori Regalia iure consequantur, ita Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 8. c. 12. q. 10.* Vnde non prohibentur Christiani locare Iudeis redditus, & gabellas, immo permititur, modo Rex, vel dominus terræ deputet aliquem fidem Christianum ad exigendum illas, & non permitat vt ipse Iudeus per se, vel alium deputatum a se exigit, vt per Nau. *conf. 1. q. 23. n. 57. sub tit. de confit. in antiqu.* Alter autem Iudeus, vel infidelis inter Christianos non potest esse gabellarius iuriu[m] fiscalium, vt ait Gutiér. de gabellis q. 132. n. 3. vbi variis Catholicorum legibus apud Hispanos afferit esse dispositum. Nec etiam potest esse ratiocinarius ciuitatis, neque fisci, ex eo quia hoc munus est publicum, Bart. in l. 3. §. cura carnis ff. de officio prefecti vñb's, Gare. de expositis c. 24 n. 26. Munoz de ratiocin. c. 8. num. 3.

8 *Gerimus charitatis affectu.*] Notatur ad hoc quid Index potest ob charitatem, vel amicitiam peccatum minuere, vt per Tiraq. de pénit. temper. causa 16. à principi.

S V M M A R I V M.

- 1 Compendium huius text. refertur.
- 2 Baptizatum & mox baptizandum eodē viñtūr priuilegia.
- 3 Seruus Iudei quomodo emendus, ostendit.

Barbos. Collect. Tom. II. I.

I Vdæ non licet emere, vel in suo seruitio tenere hominem baptizatum, vel baptizari volentem. Item si Iudeus causa commercij emit hominem non conuersum ad fidem, & emptus baptizatus, vel vult fieri Christianus, datis illis duodecim solidis liberatur seruus à seruitio. Item si Iudeus intra tres menses non exponi venalem hominem talem; vel si emit eundem ad sibi seruendum, tunc nec Iudeus potest illum amplius vendere, ne calius cum enere, sed sine pretio fit liber. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innocent. Collect. Zabarell. Bellam. Ioann. Andr. Anania. Hostiens. Anchæ. Butr. Mar. Socin. Panorm. Felin. Vioian. in rationali lib. 5. iuris Pontif. pag. 66. Alagena in compendio iuris Canonici pag. 641. remissuè Vimen. de concord. p. 1. & 2.

Baptizatum, vel baptizari volentem.] Ergo baptizatus & mox baptizandum eodem viñtūr priuilegio, vt per Tiraq. de iure mariti gloss. 2. num. 9. quia accingendus de proximo habetur pro accineto, vt per Doctores, quos citauit in tract. Axiomatum iuris usus freq. Ax. 6. num. 1.

Quod si quem, &c.] Probat hic text. quid si meritorij, vel negotiationis causa Iudeus seruum non Christianum emit, tunc si intra tres menses fuerit exppositus venalis, & empotem non inuenierit, duodecim solidis pro qualibet bono seruo persolatis, si ille ad Ecclesiam configiens suam voluntatem patet fecerit, libet efficitar, ita Anton. Ricciul. in tract. de iure personarum extra gremium Ecclesie exist. lib. 2. c. 28. num. 7. Paul. Comitol. *respons. moral. lib. 2. quest. 43. vers. quinta propositi.* vbi etiam dicunt prædictos duodecim solidos, id est auroeos dandos pro seruo optimo, esse minuendos, si seruus talis non sit, & vers. quarta propositi, tenet quid trium mensium tempus inchoatur à die, quo emit Iudeus.

De Hæreticis.

TIT. VII.

S V M M A R I V M.

- 1 Doctores referuntur super hanc rub. scrib. met.
- 2 Hæreticorum materiam qui trahent, citantur.
- 3 Hæresis unde dicatur, ostenditur.
- 4 Hæresis quomodo definatur, & n. 5.

SUPER hanc rub. scripserunt Collect. Zabarell. Bellam. Ioann. Andr. Anania. Anchæ. Butr. Panormit. Fein. Mar. Socin. Petrus de Rauenau in compendio iuris Canonici. Guillelm. Durau. in seculo iuris lib. 4. sub hoc tit. & in breuaria auroeo iuris Canon. fol. 139. Ioan. de Londris in breuaria sanctorum Canon. fol. 180. Martin. Mesnart. in episc. Decret. fol. 178. verso. Stephan. Ranch. in continuat. titulorum Decret. Dan. Venator. in analysi methodica iuris Pontif. pag. 622. Goffred. & Hostiens. in summ. huius tit. Alexand. Caffan. & Anast. German. in paratitlis ad quinque libros Decretal. Lancelot. in institut. iuris Canonici. Barthol. Carthag. in expost. titulorum iuris Canon. Canif. in summ. eiusdem iuris. Zypæ. in analyticâ postremi iuris Ecclesiastici enarrat. pag. 386. Cafarel. in eret. iuris Canon. Ioann. Honor. lib. 5. summ. in Decret. l. omnes sub hos tit.

F 2 D 8